

Merksplas, 30 november 2021

Uittreksel uit de notulen van de Gemeenteraad

Zitting van de Gemeenteraad van 29 november 2021

AANWEZIG:

Frank Wilrycx, Burgemeester-Voorzitter

Kris Govers, Monique Quirynen, Raf Verheyen, Leen Kerremans, Schepenen

Annie Verheyen, Jef Van Accom, Jef Schoofs, Kris Luyckx, Tine Van der Vloet, Evelien Willems, Josée Van Aert, Boris Kersemans, Koen Staes, Nele Daems, Jan Quirijnen, Jan De Bie, Luc Holthof, Ann Wouters, Raadsleden

Dries Couckhuys, Algemeen directeur

VERONTSCHULDIGD:

Openbare zitting

Deelname deelwerking onroerend erfgoed binnen Erfgoed Noorderkempen. Goedkeuring.

Wetgeving

het decreet Lokaal Bestuur van 22 december 2017;

het onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het bijbehorende uitvoeringsbesluit van 16 mei 2014;

Feiten

de gemeenteraadsbeslissingen van de gemeenten Arendonk, Baarle-Hertog, Beerse, Hoogstraten, Kasterlee, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels, Rijkevorsel, Turnhout en Vosselaar van september/oktober 2019 houdende de deelname en verlening van de projectvereniging Erfgoed Noorderkempen voor de periode 2020-2025;

de gemeenteraadsbeslissingen van Arendonk, Hoogstraten en Ravels van november/december 2019 houdende de oprichting van de IOED Grensland en aanvraag tot erkenning bij Vlaanderen;

de brief van minister Matthias Diependaele van 30 april 2020 houdende de niet erkenning van de IOED Grensland;

de visienota lokaal onroerend erfgoedbeleid van minister Matthias Diependaele van 26 februari 2021;

het overleg tussen de schepenen van cultuur/erfgoed van de gemeenten Arendonk, Hoogstraten en Ravels in juli 2021;

het Burgemeestersoverleg van de gemeenten Arendonk, Baarle-Hertog, Hoogstraten, Merksplas, Ravels en Rijkevorsel van 28 augustus 2021 en 24 september 2021;

Aanleiding

De gemeenten Arendonk, Hoogstraten, Merksplas en Ravels hadden in 2019 de ambitie om hun beleid rond onroerend erfgoed verder uit te bouwen. Een aansluiting bij de deelwerking onroerend erfgoed van Erfgoed Noorderkempen bleek op dat moment niet de meest wenselijke keuze. Er werd geopteerd om voor een aparte erkenning als Intergemeentelijke Onroerenderfgoeddienst (IOED) te gaan. Merksplas haakte toen af, maar de andere gemeenten namen hiervoor middelen op in hun begroting. Om de aanvraag tot erkenning als IOED mogelijk te maken richtten ze de projectvereniging Grensland op en werd er een beleidsplan opgemaakt. Op 15 januari 2020 werd dan bij het agentschap Onroerend Erfgoed een aanvraag ingediend tot erkenning als (IOED).

Op 30 april 2020 liet Vlaams minister voor Onroerend Erfgoed Matthias Diependaele de gemeenten weten dat de IOED Grensland niet erkend wordt. Het is ondertussen duidelijk dat een aparte Vlaamse erkenning als IOED voor deze gemeenten er nooit zal van komen. Vlaanderen stuurt momenteel aan op grotere IOED's. Hier stuurde de minister al op aan in zijn brief in april 2020. Hij wees er ook op dat de gemeenten beter aansluiting zoeken bij Erfgoed Noorderkempen. In zijn visienota 'lokaal onroerend erfgoedbeleid' (26/2/2020) bevestigde hij ook de visie dat grotere IOED's voor meer bestuurskracht zouden zorgen.

Eind 2020 werd de projectvereniging Grensland in het licht van al het bovenstaande ontbonden maar de ambitie van de gemeenten bleef overeind en er werd gekeken naar alternatieve oplossingen.

Vervolgtraject

De visienota 'lokaal onroerenderfgoedbeleid' geeft lokale besturen de kans om meer verantwoordelijkheden rond onroerend erfgoed op te nemen, maar hiervoor is natuurlijk ook expertise nodig. In het voorjaar van 2021 nam de stad Hoogstraten het initiatief om de ambitie uit 2019-2020 terug nieuw leven in te blazen. De drie bevoegde schepenen van Arendonk, Hoogstraten en Ravels, die ook zetelen in de raad van bestuur van Erfgoed Noorderkempen staken hiervoor de koppen bij elkaar. Deze gemeenten hadden namelijk op hun respectievelijke begrotingen een jaarlijks budget voorzien voor een werking rond onroerend erfgoed van in totaal samen zo'n 35.000 euro. Er werd samen met Erfgoed Noorderkempen gekeken hoe deze middelen nuttig konden worden ingezet voor de opstart van een werking rond onroerend erfgoed binnen deze gemeenten.

Al snel werd duidelijk dat dit budget is niet voldoende is om hen te laten toetreden voor de volledige integrale werking (archeologisch, bouwkundig en landschappelijk erfgoed) van de IOED Erfgoed Noorderkempen. Dit was ook één van de knelpunten waarom deze piste in 2019 niet verder uitgewerkt werd. Gezien de Vlaamse visie op grotere IOED's, lijkt een aansluiting bij de deelwerking onroerend erfgoed de meest logische keuze. Des te meer omdat de gemeenten ook al samenwerken met de anderen rond cultureel erfgoed (Erfgoedcel).

In de zomer van 2021 gaven de 3 schepencolleges van Arendonk, Hoogstraten en Ravels hun intentie aan om de voorziene middelen in te zetten voor de opstart van een werking rond onroerend erfgoed binnen Erfgoed Noorderkempen. Er werd ook opnieuw de vraag gesteld aan de gemeente Merksplas om mee in te stappen in dit nieuwe traject. De piste werd besproken op het Burgemeestersoverleg van 28 augustus 2021 en ook dit van 24 september 2021. Waarna ook Merksplas aangaf mee te willen instappen in het verhaal. Voor deze opstart dienen ze goedkeuring te vragen aan de raad van bestuur van de projectvereniging Erfgoed Noorderkempen.

Opstart werking

De gemeente wil samen met de 3 andere gemeenten toetreden tot de deelwerking onroerend erfgoed van de projectvereniging Erfgoed Noorderkempen. Bij de opstart wordt de focus gelegd op het bouwkundig erfgoed:

- de gemeente voorziet samen met de 3 andere gemeenten middelen voor de aanwerving van een erfgoedmedewerker bouwkundig erfgoed, minimum voor 2 jaar (2022-2023) met optie om na evaluatie dit nog 2 jaar verder te zetten (2024-2025). Deze medewerker krijgt als opdracht:
 - Inventarisatie:
 - Inventariseren van het bouwkundig erfgoed in de gemeenten Arendonk, Hoogstraten, Merksplas en Ravels
 - Actualiseren van de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed
 - Plaatsbezoeken geïnventariseerd bouwkundig erfgoed
 - Aftoetsen van de inventaris bouwkundig erfgoed met de erfgoedactoren en heemkundige kringen
 - Waardering

- Waarderen van het bouwkundig erfgoed in de gemeenten Arendonk, Hoogstraten, Merksplas en Ravels volgens de waarderingsmethodiek van Erfgoed Noorderkempen
- Aftoetsen van de waardering met de eigenaars, lokale erfgoedactoren, adviesraad en gemeentebesturen
- Advisering en rapportage:
 - Ondersteunen en adviseren van de gemeenten (en derden) over bouwkundig erfgoed
 - Opvolgen van concrete dossiers met betrekking tot verbouwing of (gedeeltelijke) sloop van bouwkundig erfgoed: actieve rol in complexe projecten rond onroerend erfgoed, ondersteunende advisering bij stedenbouwkundige vergunningsaanvragen en werken aan geïnventariseerd bouwkundig erfgoed, advisering i.v.m. niet beschermd erfgoed
- Ontsluiting
 - Vergroting van het draagvlak rond bouwkundig erfgoed door nieuwsberichten via website en sociale media
 - Aanspreekpunt voor vragen rond bouwkundig erfgoed
 - Presentatie van resultaten van inventarisatie en onderzoek bouwkundig erfgoed
- de gemeente engageert zich om actief mee te werken aan een traject over de toekomstscenario's die een eventuele doorstart naar volledige werking van de IOED mogelijk moeten maken (archeologisch-, bouwkundig- en landschappelijk erfgoed). De definitieve beslissing hierover wordt genomen door het nieuwe bestuur in 2025.

Erfgoed Noorderkempen engageert zich om deze medewerker aan te werven, op te leiden en te coachen. Ook brengen ze naast hun expertise ook bijkomende middelen in om de personeelsgebonden kosten, dagdagelijkse werking en projecten te bekostigen verbonden aan deze medewerker. Hierin ontstaat een wisselwerking en een win-win voor alle betrokken partners.

Budget

Op het Burgemeestersoverleg van 24 september 2021 werd vastgeklikt dat indien ook Merksplas zou toetreden het dus zou uitkomen op een totale kost van 105.000 euro voor 2 jaar die gedragen zou worden door de 4 gemeenten. Het gaat dus om 52.500 euro per jaar. Dit bedrag werd dan op basis van het aanwezig erfgoedpakket verdeeld onder de 4 gemeenten. Dit resulteert in de volgende jaarlijkse bedragen per gemeente:

<i>Gemeenten</i>	
Arendonk	€ 8.848,00
Hoogstraten	€ 22.723,00
Merksplas	€ 8.711,00
Ravels	€ 12.218,00
Totaal	€ 52.500,00

Om continuïteit te verzekeren (indien positieve evaluatie in 2023), wordt aan de gemeenten gevraagd om de middelen voor 4 jaar te voorzien in de meerjarenbegroting: 2022-2025.

Meer details over de begroting en de aanwerving zijn opgenomen in de nota '*Opstart werking rond onroerend erfgoed voor de gemeenten Arendonk, Hoogstraten Merksplas en Ravels binnen Erfgoed Noorderkempen- IOED Grensland 2.0*' die bijgevoegd is aan deze beslissing.

Besluit Goedgekeurd met eenparigheid van stemmen.

Art. 1 De gemeenteraad beslist om toe te treden tot de deelwerking onroerend erfgoed van de projectvereniging Erfgoed Noorderkempen.

Art. 2 De gemeenteraad beslist om in de meerjarenbegroting 2022-2025 het voorziene bedrag, dat berekend werd op basis van het erfgoedpakket te voorzien voor de aanwerving van een erfgoedmedewerker bouwkundig erfgoed bij Erfgoed Noorderkempen.

Art. 3 De gemeenteraad beslist dat de gemeente actief zal meewerken aan een traject over de toekomstscenario's die een eventuele doorstart naar volledige werking van de IOED mogelijk moeten maken (archeologisch-, bouwkundig- en landschappelijk erfgoed). De definitieve beslissing hierover dient weliswaar genomen te worden door het nieuwe bestuur in 2025.

Art. 4 De gemeenteraad neemt deze beslissingen onder voorbehoud van een positieve beslissing over de materie door de andere 3 gemeenten en de goedkeuring van de Raad van Bestuur van Erfgoed Noorderkempen over de toetreding.

Afschrift

Erfgoed Noorderkempen, Druivenstraat 18, 2300 Turnhout

Bijlage(n)

IOEDGrensland_medewerker_nota_DEF.pdf

Voor eensluidend verklaard afschrift van de Gemeenteraad op 30 november 2021

De Algemeen directeur

De Burgemeester-Voorzitter

Dries Couckhuyt

Frank Wilrycx